

AŠ MANAU

Šiame numeryje:

Smurtas prieš vaikus

Latvijos
Nepriklausomybei -
100 metų!

Konkurso rezultatai jau netrukus!

Naujienlaiškį rengia:

Naujienlaiškį remia

SMURTAS PRIEŠ VAIKUS

Atgarsiai spaudoje

Delfi: Lapkričio 13 d. prokurorai paskelbė, kad baigė ikiteisminį tyrimą garsiojoje istorijoje, kuomet iš Eglės ir Gintaro Kručinskių šeimos dar spalį buvo paimiti du mažamečiai vaikai. Prokurorai pranešė, kad ikiteisminis tyrimas tėvo atžvilgiu nutrauktas, tuo tarpu mama turės atsakyti dėl viešosios tvarkos pažeidimo.

Eglės elgesys praeivių dėmesį patraukė, kai kaunietė su savo atžalomis vaikščiojo Panemunės šile. Kaip teigia dviejų vaikų mama, jos sūnus pasileido bėgti į gatvę ir ji esą tiesiog bandė jį sudrausminti. Pasak jos, netoliese buvusi kita šeima pradėjo moterį filmuoti, vėliau iškvietė policiją. Vaikai buvo atimti iš tėvų ir iš pradžių apgyvendinti vaikų globos namuose, vėliau - atiduoti globėjams. Galiausiai abu vaikai buvo gražinti tėvams.

15min: Portalas 15min paaiškina, kaip ir kodėl vaikas gali būti paimtas iš šeimos, kaip tuomet elgiamasi su juo ir tėvais, kas priima galutinį sprendimą dėl vaiko likimo ir atsako į kitus svarbius su vaikų paėmimu susijusius klausimus. Pagal įstatymus, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritorinis skyrius, gavęs pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuo skubiau pradeda jį nagrinėti ir vertina grėsmės vaikui lygį. Nustačius antrąjį grėsmės vaikui lygį Tarnybos teritorinis skyrius kreipiasi į teismą dėl leidimo paimiti vaiką iš jo atstovų pagal įstatymą išdavimo. Jei teismas išduoda leidimą, Tarnybos teritorinis skyrius teikia savivaldybės administracijos direktoriui nurodymą nustatyti vaikui laikinąją globą. Jei teismas neišduoda leidimo paimiti vaiką iš jo atstovų pagal įstatymą, vaiko gražinimas tėvams arba turimam vieninteliam iš tėvų vykdomas nedelsiant. Paėmus vaiką iš jo tėvų, nustačius jam laikinąją globą, vertinama tolesnė tėvų pažanga, pastangos keičiant elgesį, priimant pagalbą, ar nyksta grėsmės vaikui veiksniai šeimoje, vertinama reguliariuose atvejo vadybos posėdžiuose.

Lrytas: Visuomenėje kilo rezonansas dėl iš šeimų paimtų vaikų, tačiau ikiteisminių tyrimų dėl galimo smurto prieš vaikus, palyginti su pernai, sumažėjo, teigia generalinio prokuroro pavaduotojas Žydrūnas Radišauskas. Pasak Ž. Radišausko, pradėtų ikiteisminių tyrimų dėl galimų nusikaltimų prieš vaikus buvo išaugę 2017 metais, kuomet įsigaliojo po sumušto vaiko mirties priimtas fizinės bausmės uždraudęs įstatymas. 2018-aisiais ir užregistruotų nusikalstamų veikų, ir pradėtų ikiteisminių tyrimų sumažėjo iki 2016 metų lygio, per Seimo Žmogaus teisių komiteto posėdį trečiądienį informavo prokuroras.

Delfi: Po kauniečių istorijos, kai iš šeimos buvo paimiti du mažamečiai vaikai, vaiko teisių apsaugos sistemos reforma ir jos įgyvendinimas susilaukė daug visuomenės ir ekspertų dėmesio. Viešojoje erdvėje pasirodant vis naujiems atvejams ir specialistų pasakojimams apie pertvarkos spragas, į situaciją sureagavo ir ją atidžiai sekanti psichologė psichoterapeutė Agnė Matulaitė. Pasak A. Matulaitės, šiandien vaiko teisių darbuotojų, įstatymą vykdančių policininkų, vaikų globėjų ar su Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu susijusių psichologų padėtis Lietuvoje yra „nepavydėtina“. Kaip teigia psichoterapeutė, objektyviai įvertinti grėsmių šeimoje pagal dabar praktikoje naudojamą grėsmės lygių lentelę neįmanoma, nes joje, A. Matulaitės manymu, daug „absurdiškų ir dviprasmiškų dalykų“. „Kad ir tai, jog tikėjimą apie smurto grėsmę šeimoje padidina faktas, jog „tėvai nusiteikę priešiška“ į duris pasibeldusiems vaikų teisių specialistams. Taip, teoriškai bendradarbiavimas gal ir labai fainai būtų. Tačiau praktiškai, na kur gi Jūs matėte, kad į intymų bei privatų liūtės, tigrės ar kad ir kiškės urvą patekęs žioplinėtojas būtų priimtas su katutėmis ar bent jau neutraliai?“, - dėstė A. Matulaitė. Įrašo pabaigoje ji išsakė nuomonę, kad vaikai iš šeimos neturėtų būti paimiti, kol pareigūnai nėra absoliučiai tikri dėl vaiko patirto smurto šeimoje.

BNS:

Fizinis smurtas prieš vaikus niekaip negali būti įteisintas ar toleruojamas, bet vaikų paėmimas iš šeimų turi būti kraštutinė priemonė, sako premjeras Saulius Skvernelis.

„Šiandieninėje stadijoje neturėtume grįžti atgal ir kalbėti apie „proporcingą“ smurtą prieš vaikus. Manau, kad turi būti keičiama ir tobulinama įstatymų įgyvendinimo tvarka, įdiegiama daugiau saugiklių, kurie eliminuotų žmogiškąją klaidą, skiriama daugiau resursų, o ne siaurinamas smurto prieš vaikus sąvokos apibrėžimas“, - savo poziciją feisbuke paskelbė S. Skvernelis.

Grupė parlamentarų po rezonansinio vaikų paėmimo iš šeimos atvejo įregistravo pataisus, kurios keičia smurto prieš vaikus sąvoką. Numatoma, kad fiziniu smurtu prieš vaiką būtų laikomas tik sukeliamas žymus skausmas, o į psichologinio smurto apibrėžimą įtraukiamas „prievartinis vaikų ir tėvų atskyrimas prieš jų valią“. Šias pataisus inicijavo „valstietis“ Mindaugas Puidokas su daugiau kaip 50 parlamentarų iš „valstiečių“, „tvarkiečių“ konservatorių bei kitų frakcijų.

LRT: Daugiau nei 50 Seimo narių nori grąžinti galimybę mušti vaikus. Taip naujasis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pataisas vadina dalis visuomenės. Kita dalis renkasi į mitingus arba palaiko mitinguotojus ir sako, kad jaučiasi nesaugūs, nes liepą įsigaliojus naujajai įstatymo redakcijai dabar esą bet kada iš jų gali paaimti vaikus - tam esą užtenka anonimo skambučio.

Foto: 15min

ATGARSIAI FEISBUKE

Paulius Gritėnas (lapkričio 2d.):

Mano reziumė po prasinešimo proteste dėl vaikų atiminėjimo.

Vienoje pusėje labai daug baimės jausmo, nežinojimo ir sąmokslo teorijų. Normalūs, paprasti žmonės pasiduoda emocijoms ir gyvena informaciniame lauke, kuriame jos paskatinamos. Buvo žmogus, kuris sakė, kad išveža į užsienį vienalytėms poroms vaikus. Kai paklausiau, kiek tokių atvejų žino, tai sutriko ir sakė "čia tik faktai". Kitas su Garliavos plakatu stovėjo ir sakė, kad čia tas pats atvejis. Kai paklausiau, ką reikėjo daryti po Matuko nužudymo, tai irgi patriko ir sakė, kad tarnybos turi sugalvoti kažką. Čia vaikštinėja Dagys, Puteikis, Šustauskas ir visokie marginalai, kurie naudojami ta baime ir nežinojimu.

Kitoje pusėje (kuri ne tokia gausi) - konstatavimas, kad reforma buvo vykdyta be tinkamo finansavimo ir apmokymų. Resursai tokie patys, o reikalavimai ir atsakomybė tarnyboms ženkliai didesnė. Ši pusė ragina ne mesti reformą dėl kelių komplikuočių atvejų, o pripažinti, kad joks smurtas netoleruojamas ir nebandyti rasti pateisinimų ir apibrėžimų. Šioje pusėje Majauskas, Vinokuras. "Gelbėkit vaikus" direktorė Dičpetrienė.

Džiugina tai, kad toje pirmojoje pusėje yra kritinė masė žmonių, kurie tiesiog nori būti išgirsti ir atkreipti dėmesį į tarnybų nekompetenciją jautrių klausimų akivaizdoje. Liūdina tai, kad didžioji dauguma politikų, ypač politiniai lyderiai į šį klausimą vėl žiūri iš distancijos ir nebando kreiptis į tuos, kurie gali išgirsti ir suprasti.

Dovilė Šakalienė (lapkričio 2 d.):

Seimas priėmė įstatymą - kuriame pirmąsyk Lietuvos istorijoje ne tik uždraustos fizinės bausmės bei visos smurto formos, bet ir numatyta išsami pagalba šeimoms. Tačiau Vyriausybė drauge su savivaldybėmis nežengė antro žingsnio - plataus visuomenės informavimo ir paslaugų sukūrimo. Jei norime išvengti tolesnių dramų ir klaidų - bent šiemetiniame biudžete būtina numatyti tam adekvačius resursus.

Primenu, ką rašiau dar gerokai iki priimant įstatymą, dar prieš tapdama Seimo nare: "Švedai suvokė, kaip svarbu tėvams perduoti žinią, kad įstatymo tikslas nėra kriminalizuoti absoliučią daugumą Švedijos šeimų ir sukišti šimtus tūkstančių tėvų į kalėjimus, bet pakeisti visuomenės nuostatą pasakant aiškų NE smurtui, apsaugant vaikus, įtvirtinant požiūrį, kad vaikas yra žmogus ir pagarba vaikui yra jo prigimtinė teisė, įsigaliojanti jam gimus, o ne sulaukus amžiaus, kai gali duoti atgal.

Jie tą žinią ir perdavė. 16 puslapių spalvota brošiūra, paaiškinanti įstatyminius pokyčius ir

pateikianti alternatyvius auklėjimo metodus bei nuorodas, kur kreiptis pagalbos, buvo pristatyta į kiekvienus namus, kuriuose augo bent vienas vaikas ar buvo bent viena besilaukianti moteris. Šios brošiūros taip pat buvo išplatintos visose sveikatos priežiūros įstaigose, vaikų raidos centruose, ugdymo įstaigose, beje, išverstos į visas kalbas, kuriomis kalba Švedijoje gyvenantys žmonės.

Ir dar. Du mėnesius visi pieno pakeliai visose parduotuvėse buvo tapę informaciniais lankstinukais, ant jų buvo spausdinama informacija apie įstatymines pataisas, alternatyvius auklėjimo metodus ir pagalbos variantus, siekiant užtikrinti, kad žinia bus priešais akis - tiesiogine to žodžio prasme - kiekvienoje šeimoje, kad tuo metu, kai bus valgoma, tėvai ir vaikai galėtų pasikalbėti apie tai, kaip sugyventi nežeminant, nesmurtaujant, ir kur kreiptis pagalbos, jei susitarti nepavyksta.

Šios kampanijos rezultatai iki šiol „neperspėjauti“ - 1981 metais 99 proc. švedų buvo puikiai informuoti apie įstatymines pataisas, smurto formas ir alternatyvius auklėjimo metodus - su jokiomis kitomis kampanijomis nesulyginamas efektas."

Rašau ne tiems, kuriems dzin valdžių atskyrimo ar teisės viršenybės principas, nes po daugybės atsakymų į komentarus ir nuoširdaus aiškinimo supratau, kad daliai visuomenės tiesiog neįdomu ką daro įstatymo leidėjas ir ką daro Vyriausybė, kodėl negali Seimo narys nurodinėti ministru. Įsitikinau, kad beprasmiška diskutuoti su - perfrazuojant Rita Miliute - "plokščios Žemės" propaguotojais. Tad rašau tiems, kas nori kokybiško reformos rezultato, prieinamos ir kokybiškos pagalbos tėvams ir saugios vaikystės šeimose.

#privaludiskutuoti #gyvenimasbesmurto #PienoPakelisPokyčiams

Indrė Makaraitytė (lapkričio 21d.):

„Ar tikrai mes esam vienintelė karta per Lietuvos istoriją, kuri nebesugeba išauginti savo vaikų be Šakalienės pagalbos? Nebeturime to, ką visa žmonija turėjo tūkstančius metų ir mes, vargšai lietuviai, mylim savo vaikus mažiau?“ - garsiai klausia juvelyrė Jurga Lago.

Jos komentaras sulaukė aplodismentų, bet sausa ir bejausmė statistika jai atsako - deja, mes, lietuviai, turime šiokių tokių bėdelių. Ir seniai turim, ir Lietuvoje vaikai yra labai skriaudžiami pirmiausia savo artimiausioje aplinkoje. Bet prieš rinkimus, kai apima emocijos, kai protas išeina pasivaikščioti, tos bėdelės, čia švelniai "tariant", užmiršamos. Ir Mindaugas Puidokas, pats balsavęs už Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą, šiandien nebesusivokia, tai kas gi yra tas smurtas prieš vaiką.

Viską jis suvokia, ir M.Puidokas, ir N.Puteikis ir kiti, kurie šiandien rėkia prieš įstatymą, nes ne įstatymas kaltas, o tai, kad trūksta pinigų. Tą šiandien keikiamą įstatymą prieš metus gyrė net toks šeimos politikos apologetikas kaip konservatorius Jonas Rimantas Dagys. Bet prieš minią varyti ant savo Seimo ir savos Vyriausybės juk ne lygis. Ypač jei ir premjeras, ir ministras šiuo, skriaudžiamų vaikų gynimo, klausimu labai patogiai slepiasi už populistų nugarų.

Rita Miliūtė: (lapkričio 23 d.):

58-iems Lietuvos Respublikos Seimo nariams yra normalu sąmoningai kelti vaikui skausmą. Taip normalu, kad skausmo vaikui sukėlimą jie įrašė įstatymo pataisoje - gali, jei tik sakysi, kad vaiko saugumo ir gerovės nesugebi pasiekti niekaip kitaip. 58-iems Lietuvos Respublikos Seimo nariams yra normalu taikyti fizinę prievartą prieš vaiką, kurio suaugusieji nesugeba apsaugoti nuo bet kokių kitų grėsmių. Taip normalu, kad skausmo kėlimą jie vadina proporcingais veiksmais.

Čia du sakiniai. Pirmąjį išbraukė iš pačių priimto įstatymo, antrą įrašė. Ir tų sakinių užtenka, kad kiekvienas krikščionis, tikras, ne proginis-parodinis, perskaitęs kluptų melstis už tuos, kas užaugino po ja pasirašiusius - kad po mirties nedegtų pragare. Dievu netikintys galėtų prieš tuos 58-is imtis kad ir proporcingų fizinės prievartos veiksmy, jei smurtą teisintų taip pat, kaip pasirašiusieji.

Kas norit autorių ir išsamios pataisos, pridėdu nuorodą: <https://goo.gl/aqcV6Y>
Aš ją vadinsiu Šimtmečio. Galų gale, įregistruota diena, kai Vilniuje pastatė paminklą Basanavičiui.

Mindaugas Puidokas (lapkričio 26 d.):

Ačiū, kad Jums rūpi vaikų su šeimomis saugumas ir taip gausiai susirinkote į mitingą „STOP nepagrįstam vaikų paėmimui ir Barnevernet principams Lietuvoje“. Džiaugiuosi, kad daugiau nei 4000 Jūsų buvote kartu, o šimtai tūkstančių stebėjote mitingo transliaciją. Lietuva neliko abejinga ir Jūsų nesuklaidino kai kurie žurnalistai bei Barnevernet idėjų persismelkę politikai, desperatiškai bandę sutrukdyti mitingui.

Jau dabar matyti, kad dėl pataisų vyks nuožmus karas. Mus kaltins smurto palaikymu, klijuos visokius menkinančius vardus ir sakys, kad mes „UŽ“ smurtą. Bet tiesa ta, kad mes „PRIEŠ“ smurtą ir „UŽ“ tradicinę šeimą. Už pagalbą šeimoms!

Mūsų neišgąsdins nei Gabrielius Landsbergis, nei dėl nederamu elgesiu prieš jaunas merginas kaltintas Majauskas, nei už korupciją nuteistas Paluckas.

Kviečiu pasiklausyti mano kalbos mitinge ir komentaro po jo. Mes pasirinkome teisinį kelią ir juo ryžtingai eisime. Tad „UŽTEKS“ šakalieniškos vaikų teisių apsaugos tarnybos savivalės ir žiobieniško abejingumo. Tėvynė, kaip sakė aktorius Rolandas Kazlas, turi būti mylinti motina, o ne vėzdu grasinantis pareigūnas.

Tik Jūsų visų aktyvus palaikymas padės šias pataisas priimti Seime - tam reikalingas 71 Seimo nario parašas. Jei pritariate, reikalaukite laiškais ir gyvai Jūsų apygardose išrinktų Seimo narių aktyviai prisidėti prie šio visai šaliai svarbaus projekto.:

Rasa Baškienė (lapkričio 25 d.):

„Deja, įstatymas nebuvo tinkamai vykdomas, vyriausybė nesuvokė jo svarbos ir savo atsakomybės, neskyrė reikalingų reikalingų finansų paslaugų šeimoms sukūrimui bei specialistų apmokymui. 58 Seimo nariai penktadienį pateikė apgailėtinas pataisas, kuriomis siekia vėl įteisinti smurtą prieš vaikus“, - teigiama Antiprotesto dalyvių pranešime.

EKSPERTO KOMENTARAS

*Aušra Kurienė,
Paramos vaikams centro vadovė*

Priimdami Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą, padarėme didžiulį žingsnį į priekį - pasakėme, kad mes, kaip visuomenė, norime ir stengsimės užtikrinti vaikystę be smurto, kad vaikai yra lygiaverčiai žmonės suaugusiems, o jų gerovė mums yra svarbiausia. Tai niekaip nekenkia nei šeimoms, nei jų interesams. Šeimoms kenkia smurtas prieš vaikus ir jo pasekmės - vaikų elgesio ir mokymosi sunkumai, psichinės ir fizinės sveikatos problemos suaugus, aukštesnė savižudybės ir polinkio į nusikaltimus rizika.

Jungtinių Tautų vaikų teisių konvencija sako, kad vaikai turi teisę augti be smurto taip pat, kaip augti savo šeimoje. Pasirašydami konvenciją mes įsipareigojome, kad vaikams užtikrinsime tokį gyvenimą, nes patys jie negali kovoti už savo teises. Tai, kas nežymus skausmas yra penkiolikmečiui, kūdikiui gali būti mirtis. Todėl dabar ne laikas svarstyti, kas yra smurtas, o kas ne - nekeiskime sąvokų. Reikia susitelkti, pradėti veikti, užtikrinant kokybiškas, laiku suteiktas paslaugas, kurias šeimos galėtų įpirkti ar gauti nemokamai.

Valstybė nesugeba, o mes labai norime padėti šeimoms, nesugebančioms, negalinčioms savarankiškai auginti savo vaikų - eikime savanoriauti, padėkime atsipeikėti tėvams, išmokykime juos kaip rūpintis savo vaikais, ar būkime šalia tų vaikų, kai jie verka ir bijo, kai jiems skauda ir neramu.

Svarbiausi dalykai, kuriuos reikia žinoti apie vaiko teisių apsaugą Lietuvoje.

LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengta informacija

Daugiau naudingos informacijos:

<http://www.vaikystebesmurto.lt/>

KLAUSIMAI MOKSLEIVIAMS

1. Ką žinote apie smurto formas? Kokias smurto formas prieš vaikus draudžia pernai metais priimtas įstatymas?
2. Ką manote apie tai, kad įstatymu yra priimtas draudimas smurtauti prieš vaikus, o tėvams ar kitiems suaugusiems numatytos sankcijos?
3. Ką manote apie kilusią baimę visuomenėje, kad vaikus tarnybos atims už smulkiausias smurto apraiškas. Ar ji yra pagrįsta?
4. Kaip manote, ar valstybė pajėgi pasirūpinti pagalba tėvams, tinkama globon paimtų vaikų priežiūra ir išvengti klaidų?
5. Kaip vertinate 53 Seimo narių siūlymą drausti tik sunkias smurto formas?

Laikiniai globaliai paimamų vaikų skaičius

2013 - 2018 10 31

LATVIJOS NEPRIKLAUSOMYBEI – 100

Atgarsiai spaudoje:

15min: Rygoje keli tūkstančiai žmonių susirinko stebėti oficialią Nepriklausomybės dienos gėlių padėjimo ceremoniją prie Laisvės paminklo, pranešė naujienų agentūros BNS korespondentai. Susirinkusioje minioje buvo įvairaus amžiaus ir įvairių tautybių žmonių. Matėsi lietuvių su Latvijos ir Lietuvos vėliavomis, taip pat buvo Estijos ir Suomijos vėliavų. Daugelis žmonių laikė baltų ir raudonų gėlių ir vėliau jas dėjo prie paminklo. Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė į šią ceremoniją negalėjo atvykti, sugedus ją į Rygą turėjusiam atskraidinti kariuomenės lėktuvui.

Delfi: Latvija yra pasirengusi ginti šalį ir tautą, sekmadienį Rygoje pradėdamas šalies nepriklausomybės 100-ųjų metinių karinį paradą pareiškė prezidentas Raimondas Vėjuonis. Savo kalboje prezidentas paminėjo prieš 100 metų vykusias kovas už laisvę, kuomet visi kovojo už savo svajonę. Valstybės kūrimas buvo nelengvas, latviai patyrė, kaip paprasta ją prarasti ir kaip sunku atkurti, sakė prezidentas. Jis pabrėžė, kad Latvijos kariai ir karininkai visuomet rėmė nepriklausomybę ir visus juos vienija pasirengimas negailėti jėgų ginant laisvę ir tarnaujant tautai.

Bernardinai: Latvijos nacionalinis istorijos muziejus Rygoje Latvijos šimtmečio proga surengė specialią parodą. Ekspozicija pristato pastarųjų 100 metų Latvijos istoriją, išskiriamos būdingiausios kiekvieno laikotarpio vertybės bei pokyčiai. Latvijos šimtmečiui skirta paroda - bendras 68 Latvijos muziejų darbas, supažindinantis su 100 metų valstybės istorija ir suteikiantis galimybę pamatyti daugiau nei 1500 unikalių istorinių objektų, saugomų visuose Latvijos regionų - Kuržemės, Sėlos, Vidžemės, Žemgalos - bei Rygos muziejuose. Šie objektai atspindi pastarojo šimtmečio Latvijos žmonių, žemės ir šalies istoriją.

Lrytas: Diskusijų audrą sukėlė prezidentę ištikusi nesėkmė. Dalia Grybauskaitė nenuvyko į Latvijos šimtmečio renginius, nes netikėtai sugedo lėktuvas. „Čia yra šventės ir simboliniai veiksmai. Pirmoje eilėje tai simbolinis aktas ir simboliškai Lietuva susimovė“, - „Lietuvos ryto“ televizijos laidoje „24/7“ sakė politologas Lauras Bielinis. „Iš tikrųjų, sienos kirtimo procedūros yra sudėtingos ir būtina suderinti su šalimi, į kurią vyksti, tai yra Latvija. Tai yra tiek ginklų derinimo procedūros, tiek protokoliniai dalykai, tiek turėtų atvažiuoti apsauga iš Rygos pusės, pasitikti prie sienos. Yra daug tokių procedūrinių ir techninių dalykų, kurių tokiu greitu laiku būtų neįmanoma padaryti. Mes tikrai visus variantus svarstėme, visus variantus apgalvojome“, - sakė prezidentės patarėjas Nerijus Aleksiejūnas.

EKSPERTO KOMENTARAS

*Politologas Linas
Kojala*

*Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir
politikos mokslų institutas*

Esame įpratę vadinti savo kaimynus latvius broliukais. Ir, matyt, ne veltui - Lietuvą ir Latviją sieja ne tik kaimynystė, bet ir istorinė bendrystė, intensyvūs prekybiniai saitai, taip pat siekis užtikrinti regiono saugumą. Ne veltui Rytų Europos studijų centro užsakymu šiemet atlikta apklausa parodė, jog per 90 proc. Lietuvos gyventojų laiko Latviją draugiškiausią šalimi; tai aukščiausias rezultatas tarp visų valstybių.

Nors Lietuvos ir Latvijos istorinė raida gana skirtinga, pastarasis šimtmetis mus dažniau jungė, o ne skyrė. Mūsų kaimynai, kaip ir Lietuva, šiemet šventė savo valstybės atkūrimo 100-metį. Deja, 1918-2018-ieji nebuvo tik rožėmis kloti - juk Latvija, kartu su mūsų šalimi, pusę amžiaus priverstinai praleido sovietinėje okupacijoje, iš kurios išsivadavo tik pasibaigus Šaltajam karui. Europos istorijoje amžiams išliks įspūdinga taiki Baltijos kelio iniciatyva - jos metu lietuviai, latviai ir estai 1989 metais susikibo rankomis bei sujungė trijų valstybių sostines, tuo parodydami, kad trokšta būti laisvi. Koja kojon žengėme ir po nepriklausomybės atkūrimo: 2004 metais tuo pat metu įstojome į NATO bei Europos Sąjungą, o dabar esame bendražygiai siekdami apginti bendrus interesus šiose tarptautinėse organizacijose.

Artimi ir dvišaliai ekonominiai saitai. Tai - natūrali situacija tarp kaimynų, kurių nevaržo nei prekybiniai, nei žmonių judėjimo apribojimai. Todėl šiandien Latvija yra 3-4 svarbiausia Lietuvos importo ir eksporto partnerė. Be to, Lietuvos tiesioginės investicijos Latvijoje, 2018 m. pirmojo ketvirčio duomenimis, siekė 439 mln. eurų. Latvijos investuotojai taip pat aktyvūs Lietuvoje: jų tiesioginės investicijos Lietuvoje per pirmuosius šių metų mėnesius siekė 392 mln.

Galima pasidžiaugti, kad glaudžiai bendradarbiauja abiejų valstybių politiniai lyderiai. 2018-aisiais įvyko 4 aukščiausių Lietuvos ir Latvijos pareigūnų (prezidentų ir Seimų pirmininkų) susitikimai. Be to, yra institucionalizuotas parlamentų bendradarbiavimas Baltijos Asamblėjoje ir Vyriausybių - Baltijos šalių Ministrų Taryboje. Tai - labai svarbu, mat Baltijos valstybės yra sąlyginai nedidelės, todėl joms reikia būti kartu, kad būtų išgirstos. To pavyzdys - šį pavasarį vykęs Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentų vizitas į Vašingtoną, kur buvo susitikta su JAV lyderiu Donaldu Trumpu. Tai, jog visos trys šalys kalbėjo vienu balsu, neliko nepastebėta.

Ši bendrystė pastaraisiais metais pasitarnavo stiprinant mūsų regiono saugumą. Po Rusijos agresijos Ukrainoje 2014 metais susirūpinta, ar Aljansas yra pasirengęs apginti Baltijos valstybes, jei joms iškiltų grėsmė. Todėl Vilnius, Ryga ir Talinas susivienijo bei pasiekė, kad 2016 metais visose trijose valstybėse būtų dislokuoti iš įvairių NATO valstybių karių sudaryti batalionai. Tai buvo istorinis žingsnis, pademonstravęs, jog esame integrali Vakarų organizacijų dalis.

ATGARSIAI FEISBUKE

Andrius Tapinas (lapkričio 18 d.):

Visiem mūsu latviešu draugiem/To all out Latvian friends/Visiems mūsu latvians draugams.
Mūsu mīļie Latvijas brāļi un māsas!

Ļoti žēl, ka mūsu prezidente nevarēs ierasties personīgi apsveikt jūs lielajos svētkos, jo viņai saplīsa lidmašīna, taču ziniet, ka mēs jūs visus ļoti mīlam!
Esam bijuši kopā simts gadus, kopā būsim arī nākamajos simts gadus.
Latvija un Lietuva - mūžīgi mūžos! Daudz laimes dzimšanas dienā, dārgie!

* * *

Mieli mūsu Latvijās broļiai ir seserys. Labai gaila, kad mūsu prezintei sugedo lēktuvas ir ji negalēs gyvai pasveikinti jūsu su didžiaja švente, bet žinokit, mes visus jus labai mylim. Kartu buvom šimtā metū, kartu būsim ir kitā šimtā. Latvija ir Lietuva - amžinai. Su gimtadieniu, brangieji.

Darius Kuolys (lapkričio 18 d.):

Lai gyvuoja Latvija! Nuoširdžiausi sveikinimai kaimynams - su Valstybės šimtmečiu!

Knutas Skujeniekas: "Daina yra ryškiausias krašto ir tautos veidrodis. <...> Latvių daina moko žmogų neužimti pasaulyje daugiau vietos, negu jam būtina. Moko taikumo, pakantumo ir supratimo."

Ir dvi brolių latvių dainelės, verstos Sigito Gedos /"Literatūra 7 klasei", Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2017./

Kur, Dievuli, pasidėsi,
Kai išmirsim mes visi?
Nei žmonos, nei jokio vaiko,
Kas tau seniui duonos duos?

Duotų Dievas taip numirti,
Kaip numirė tėvas, motė:
Dainuodamas mirė tėvas,
Dainuodama mirė motė.\

Paulius Gritėnas (lapkričio 18 d.):

Nėra juk žmogui taip likta -
Gyvent tarp „buvo“ ir „bus“,
Sėdėt ant akmenio, laukti
To balso pašauksiant mus.

Nėra juk žmogui garbu -
Per tamsą, kur šaldo ir skiria, lėkti,
Kur žodžiai visi palikti,
Bet vienas „yra“ išplėštas.

Nėra juk žmogui oru -
Kauluos drėgmę nelaisvės kaupti,
Kliautis, įprast, apsiprast,

Nesuprast ir nesusigaudyt.

Latvių poetas Knuts Skujenieks, 1965 m. (išverstas mums Vlado Braziūno).

Rimvydas Valatka (lapkričio 18 d.):

Į Estijos Šimtmetį Prezidentė Grybauskaitė nenuskrido dėl blogų orų. Į Lenkijos Šimtmetį Prezidentė neskrido, nes tipo nieko ten atskirai nekvieta, nors tikrai nebūtų išvarę. Į Latvijos Šimtmetį Prezidentė nusprendė skristi, bet itališka karinė ir turbūt vienintelė KOP gelda "Spartan" jau seniai daugiau laiko praleidžia žemėje nei danguje, tai būdingai sugedo. Prezidentę apėmė džiaugsmas, kad niekur su baisingai užiančia skraidykle skristi nereikės ir ji ramiai nuvažiavo namo. Kam tas vargas?

Pavargusi Prezidentė. Pavargusi Lietuvos užsienio politika. Pavargusi Lietuvos valstybė. Tikra šimtametė, kuriai geriausiai yra užpečky.

Justinas Žilinskas (lapkričio 18 d.):

Moderniai Latvijai irgi 100. Ko norėtusi palinkėti šia proga mums patiems? Kad žodžiai "braliukas" nebūtų tuščias garsas - kad mus domintų Latvijos muzika, literatūra, žmonės, kalba. Kad bent per LRT plus atsirastų ir kas nors latviško. Dievs sveti Latvijū, mus dargo teviju! (Dievs, svētī Latvijū! Mūs' dārgo tēvijū).

KLAUSIMAI MOKSLEIVIAMS

1. Prisiminkite Latvijos Nepriklausomybės atgavimo istorijos faktus. Ką žinote?
2. Kuo Latvijos kultūra, istorija yra mums artima?
3. Kada Baltijos šalių vienybė tampa svarbi ir reikalinga? Pateikite pavyzdžių?
4. Kokie saitai šiandien sieja Latviją ir Lietuvą?
5. Kodėl svarbus Prezidentės dėmesys Nepriklausomybės sukaktį mininčiai kaimynei?

Ačiū visiems dalyvavusiems konkurse!

Konkursas sulaukė nemažo susidomėjimo.

Kas laimės rėmėjų įsteigtus puikius prizus: Bitės dovanojamas Samsung Galaxy planšetės bei Fotofabrikos dovanojamą Nikon fotoaparata, paskelbsime paskutiniajame metų numeryje gruodžio mėn.

KONKURSO RĖMĖJAI:

Fotofabrikas

varlė LT